

Potresi leta 1976 v Furlaniji in njihove posledice v Posočju

Glavna potresa sta nastala v maju in septembru, prvi 6. maja 1976 ob 21. uri po lokalnem času (20.00 UTC) z magnitudo 6,5 in drugi 15. septembra ob 10.21 po lokalnem času (9.21 UTC) z magnitudo 5,9. Prvi je v nadžariščnem območju dosegel največjo intenziteto X EMS-98, drugi pa IX EMS-98.

Potresi, ki so v maju in septembru leta 1976 prizadeli severovzhodno Italijo, predvsem Furlanijo, so imeli grozljive posledice tudi v severozahodni Sloveniji. V Italiji je umrlo 987 ljudi, pri nas pa ena oseba v vasi Sedlo. V Sloveniji je bilo ranjenih 31 ljudi. Nastala je ogromna gmotna škoda tako v Posočju kot tudi drugod v severozahodni Sloveniji. Skoraj popolnoma so bila uničena številna mesta in vasi v širšem nadžariščnem območju: Humin (Gemona), Pušja vas (Venezona) in Osovk (Osoppo) v Italiji, ter Podbela in Breginj v takratni Jugoslaviji. Veliko arhitekturnih in spomeniških zakladov je za vedno izgubilo.

Potres 6. maja je povzročil večjo gmotno škodo na območju velikem približno 1.800 km², ki vključuje tudi kraje v Sloveniji. Čutili so ga prebivalci več držav s skupno površino približno 1 milijon km² (polmer, v katerem so potres čutili, je bil okoli 570 km), in sicer v Franciji, Belgiji, Švici, Avstriji, Nemčiji, na Češkem, Slovaškem, Poljskem, v jugozahodni Madžarski in severozahodni Hrvaški.

Potres so čutili prebivalci celotne Slovenije. Največjo intenziteto VIII-IX EMS-98 je potres dosegel v Podbeli. V Breginju in Robidišču je bila intenziteta VIII EMS-98, v Kobaridu VII-VIII EMS-98, v Tolminu VII EMS-98. Septembrski potres je imel nekoliko nižje intenzitete. Največjo škodo so potresi povzročili v vaseh Podbela, Breginj, Robidišče, Grant, Kobarid, Ladra, Livške Ravne, Sedlo, Žaga in Srpenco. V teh naseljih je že po majskem potresu ostalo brez strehe nad glavo več kot 80 % prebivalcev, septembrski popotres pa je škodo le še povečal. Ob bregovih reke Bele so se pojavile 7 m dolge razpoke.

Ob majskih in septembrskih potresih je bilo okoli 4.000 zelo poškodovanih objektov, ki jih je bilo treba podreti ali so bili porušeni že med potresi. Skupaj je bilo poškodovanih okoli 11.000 zgradb. Številne objekte, ki jih niso utegnili sanirati po majskih potresih, so septembrski dokončno porušili, kar je povzročilo stisko pred bližajočo se zimo.

Do konca junija 1976 se je zgodilo okoli 400 potresov, od katerih so jih skoraj 200 čutili tudi prebivalci Slovenije. Do konca oktobra so se tla zatresla še približno 300-krat. Žarišča septembrskih potresov so bila nekoliko severneje od žarišča glavnega potresa in bližje našim krajem.

Več o teh potresih lahko preberete (v angleščini) v članku [The 6 May 1976 Friuli earthquake: re-evaluating and consolidating transnational macroseismic data](#) (avtorji Tertulliani in sod., BGO 2018)

Podbela, cerkev sv. Helene (hrani INDOK).

Močno poškodovane tradicionalne kamnite hiše v Breginju (hrani INDOK).

Sedlo, pokopališka cerkev sv. Križa (hrani INDOK).

Robidišče (hrani INDOK).